

PATVIRTINTA:
Kauno IX forto muziejaus
direktoriaus
2025 m. rugsėjo 4 d.
įsakymu Nr. ĮV –57

**KAUNO IX FORTO MUZIEJAUS
MENINIO SKAITYMO KONKURSO
„TYLIOS SIENOS, ŽODŽIŲ PALIESTOS“
NUOSTATAI**

**I. SKYRIUS
BENDROJI DALIS**

1. Kauno IX forto muziejaus meninio skaitymo konkurso „Tylios sienos, žodžių paliestos“ (toliau – Konkursas) nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato reikalavimus dalyviams, konkurso organizavimo, darbų vertinimo ir apdovanojimo tvarką.
2. Konkursą organizuoja Kauno IX forto muziejus (toliau – Muziejus).
3. Informacija apie Konkursą skelbiama Muziejaus interneto tinklapyje ir socialiniame tinkle *Facebook*, taip pat kitose visuomenės informavimo priemonėse.

**II. SKYRIUS
TIKSLAS IR UŽDAVINIAI**

4. Konkurso tikslas: ugdyti įvairiapusę – šalies istorijai, kultūrai, kalbai neabejingą, kūrybingą, žingeidžią, iniciatyvią, eruditišką, mąstančią ir iškalbingą – asmenybę.
5. Konkurso uždaviniai:
  - 5.1. skatinti mokinius domėtis literatūra;
  - 5.2. ugdyti mokinių kūrybiškumą;
  - 5.3. plėsti mokinių Lietuvos bei pasaulio istorijos pažinimo lauką;
  - 5.4. stiprinti mokinių sceninės raiškos bei viešojo pasirodymo gebėjimus;
  - 5.5. ugdyti mokinių meninio žodžio suvokimą ir gebėjimą (iš)komunikuoti, perteikti kūrinį;
  - 5.6. puoselėti mokinių verbalinės raiškos (retorikos, kalbos/tarties kultūros) įgūdžius.

III. SKYRIUS

KONKURSO ORGANIZAVIMO TVARKA

6. Konkurse gali dalyvauti visų tipų Lietuvos ir užsienio mokyklų 5–12 klasių mokiniai.
7. **Skaitovai privalo skaityti DU KŪRINIUS, atspindinčius dviejų totalitarinių režimų istorinį kontekstą, anuometines realijas ir aktualijas, Lietuvos bei jos gyventojų patyrimus: po vieną iš kiekvieno – nacių ir sovietinės okupacijos – laikotarpio.**
8. Skaitovo pasirodymo trukmė: 3–5 min. vienam kūriniai (bendra pasirodymo trukmė negali viršyti 10 min.).
9. Jei skaitovas viršija nurodytą programos trukmę, vertinimo komisija turi teisę programą nutraukti.
10. Skaitovų konkurso dalyviai vertinami dviejose amžiaus grupėse: 5–8 klasių ir 9–12 klasių, visiems dalyvaujant viename sraute.
11. Konkursas yra vieno etapo.
12. **Paraiškas dalyvauti Konkurse galima pateikti internete iki 2025 m. spalio 10 d. (imtinai), paspaudus aktyvią nuorodą: <https://forms.gle/JL8nfvDAMg8Snozi7>**

IV. SKYRIUS

KONKURSO VERTINIMAS

13. Konkurso dalyvius vertina kompetentinga komisija, kurią sudaro ne mažiau kaip 3 nariai.
14. Konkurso laimėtojai ir jų mokytojai apdovanojami diplomais ir atminimo dovanėlėmis.

V. SKYRIUS

VERTINIMO KRITERIJAI

15. **Pasirinkto kūrinio literatūrinė, kultūrinė, istorinė bei meninė vertė.**
  - 15.1. Kūrinio fragmentacijos kokybė – pasirinktos ištraukos išbaigtumas, turintis pasakojimui būdingus elementus: ekspoziciją, užuomazgą, eigą, kulminaciją, atomazgą, užsklandą (epilogą).
  - 15.2. Kūrinio (ištraukos) pagrindinės minties / idėjos aiškumas, suprantamumas.
  - 15.3. Kūrinio atitikimas skaitovo amžiui, gyvenimo patirčiai, charakterio (būdo) bruožams, balso ypatybėms (aukščio, intensyvumo, tembro savybėms).

15.4. Kūrinio reprezentatyvumas – atitikimas Konkurso temai ir bendriesiems reikalavimams: atspindėti dviejų totalitarinių režimų laikotarpius, okupacijų realijas bei aktualijas, žmonių patirtis.

16. Skaitovo sceninės raiškos gebėjimai.

16.1. Sceninis įvaizdis – reprezentatyvi išvaizda bei elgsena.

16.2. Aktoriniai gebėjimai bei vaidybinės raiškos elementai, atitinkantys skaitomo kūrinio turinį.

16.3. Sceninė estetika – judesių darna, taisyklinga laikysena, kūno motorika, raumenų valdymas.

16.4. Komunikatyvumas – santykis / kontaktas su auditorija, pastanga patraukti bei išlaikyti klausytojų dėmesį.

16.5. Kiti sceninę raišką grindžiantys gebėjimai – kūrinio prezentacija (pateikimas), įsijautimas, emocijos perteikimas, erdvės pojūtis, dramatinė (savi)raiška, sceninė etika.

17. Skaitovo kalbinės raiškos gebėjimai.

17.1. Retoriniai, oratorystės meno gebėjimai – estetiškai paveiklus, aiškus, įtaigus kalbėjimo, žodinio veiksmo įgūdžiai.

17.2. Sąmoningumas kalbant – aiškus kūrinio supratimas ir tinkamas interpretavimas, teisingai dėliojami prasminiai akcentai, loginės pauzės ir kirčiai.

17.3. Kalbėjimo stilius ir maniera – kalbėjimo tempas, ritmika, dikcija ir artikuliacija (garsų, skiemenų, žodžių tartis), taisyklingas kvėpavimas.

17.4. Balso aparato valdymo gebėjimai ir galimybės – garsinė moduliacija, tonalumas, koloritas, melodika, tembras.

17.5. Kalbos kultūra.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Muziejus turi teisę keisti ir pildyti Nuostatus iš anksto apie tai informavęs dalyvius.

19. **Vienas mokytojas gali ruošti ne daugiau kaip 1 mokinį.**

20. Nuostatai turi priedą – Rekomenduojamų autorių sąrašas.

21. Siekiant įprasminti vietos istorinę atmintį, rekomenduojame rinktis kūrinius, atskleidžiančius permainas, kurias kraštui ir žmonėms atnešė abu totalitariniai režimai: skausmingos patirtys, virsmo momentai, lemtingi pokyčiai sąmonėse, likimuose, teritorijose ir pan.

22. Atsižvelgiant į laiko ir erdvės, kurioje numatoma vykdyti Konkursą, apribojimus, į Konkursą registruojama ne daugiau nei 40 dalyvių. **Muziejus pasilieka teisę registracijos laiką, nurodytą Aprašo 12 punkte, nutraukti anksčiau, jeigu bus pasiektas maksimalus dalyvių skaičius.**

23. **Susiklosčius nenumatytoms objektyvioms aplinkybėms, dėl kurių Konkursas negali vykti numatytu laiku, Muziejus turi teisę keisti Konkurso datą. Apie tai dalyviai informuojami iš anksto.**

REKOMENDUOJAMŲ AUTORIŲ SĄRAŠAS

Literatūra apie žydų tautos istoriją, vertybes, skaudulius (nacistinio režimo kontekste, okupacijos fone)

1. Aneta Anra („Jehudit. Pasaulis galėtų būti toks gražus“)
2. Trudi Birger
3. Jochananas Fainas
4. Levas Feigelovičius
5. Mironas Ginkas („Per spygliuotą vielą“)
6. Stasys Yla („Žmonės ir žvėrys“)
7. Grigorijus Kanovičius
8. Abraamas Karpinovičius
9. Herman Kruk
10. Primo Levi („Jei tai žmogus“)
11. Silvija Lomsargytė-Pulkienė
12. Icchokas Meras
13. Matilda Olkinaitė
14. Violeta Palčinskaitė
15. Sigitas Parulskis
16. Maša Rolnikaitė
17. Icchokas Rudaševskis („Vilniaus geto dienoraštis“)
18. Kazimir Sakowicz („Panerių dienoraštis“)
19. Balys Sruoga („Dievų miškas“)
20. Abraomas Suckeveris (Eilėraščių rinkiniai)
21. Saulius Šaltenis
22. Grigorijus Šuras
23. Avraham Tory („Kauno getas: diena po dienos“)
24. Laima Vincė
25. Markas Zingeris (Apsakymai)

Sovietmetis literatūroje, arba Literatūra apie sovietmetį

1. Onutė Alksninytė-Garbštienė
2. Juozas Aputis
3. Ričardas Gavelis
4. Romualdas Granauskas
5. Dalia Grinkevičiūtė
6. Jurgis Jankus
7. Vidmantė Jasukaitytė
8. Marius Katiliškis
9. Bronius Krivickas
10. Jurgis Kunčinas
11. Algirdas Landsbergis
12. Juozas Lukša-Daumantas
13. Marcelijus Martinaitis („Mes gyvenome“)
14. Birutė Pūkelevičiūtė
15. Adolfas Ramanauskas-Vanagas
16. Vincas Ramonas (tikr. Vincas Ramanauskas)
17. Alė Rūta (tikr. Elena Viktorija Nakaitė-Arbienė)
18. Felicija Nijolė Sadūnaitė („Skubėkime daryti gera“)
19. Ruta Sepetys
20. Renata Šerelytė
21. Alvydas Šlepikas
22. Joana Ulinauskaitė-Mureikienė
23. Laima Vincė
24. Aldona Žemaitytė („Amžino įšalo žemėje“)
25. Justinas Žilinskas
26. „Laisvė ir tikėjimas: krikščioniški trileriai sovietmečiu“ (atsiminimų rinktinė)

Šie autoriai ir jų kūriniai yra tik rekomendacijos. Jei čia nerasite sau artimų tekstų, siūlome laisvai rinktis bet kurio kito autoriaus tekstą, atskleidžiantį permainas, kurias kraštui ir žmonėms atnešė abu totalitariniai režimai: skausmingas patirtis, virsmo momentus, lemtingus pokyčius sąmonėse, likimuose, teritorijose...